

PUNCT

No. 13

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

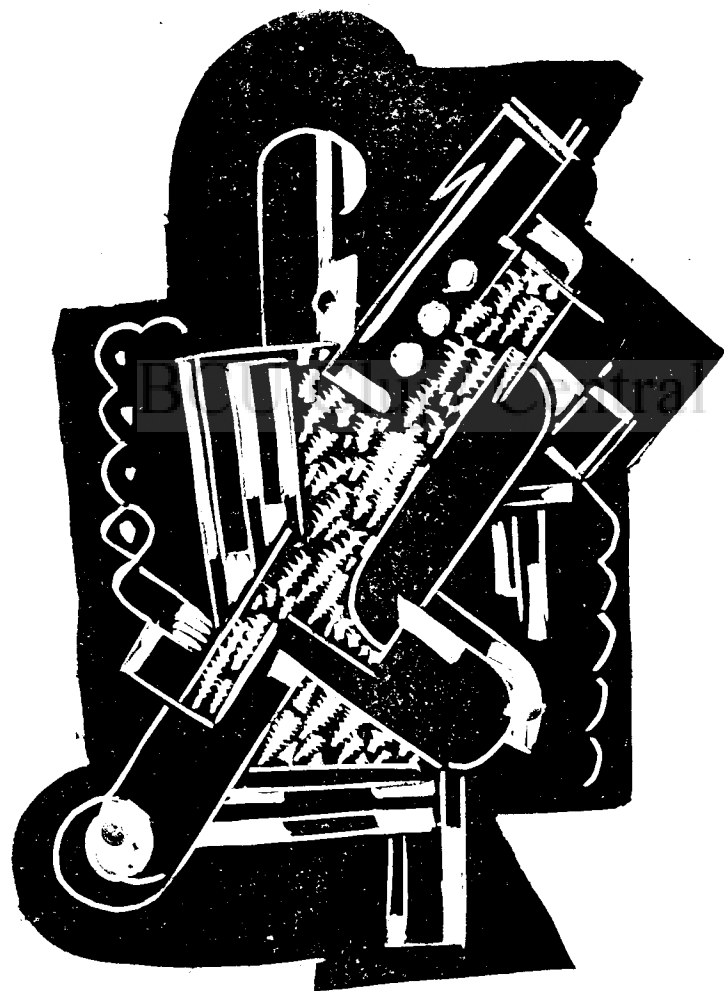
14 FEBRUARIE 1928

Pour le métier

Ce n'est pas en voulant rendre l'artisan artiste mais l'artisan artiste qu'on relèvera le métier d'aujourd'hui.

Pourquoi jadis le métier fleurissait, aux campagnes comme aux villes? Pourquoi le plus simple vase était harmonieux comme une composition musicale? Notre époque est-elle dégénérée? Combien de merveilles avons-nous vu naître pourtant? L'aéro, les machines, la guerre, le cinéma. Il faut, je crois, en chercher ailleurs que dans les conditions d'intelligence la vraie cause.

Une sentimentalité malade n'est-elle pas la cause du mal? L'homme doué de jadis ne réfléchissait pas bien longtemps à choisir son métier et toute son ambition était de devenir maître dans celui-ci. Combien de noms illustres de ciseleurs de tapisseries de peintres de vases de marquetier ébénistes ou décorateurs l'histoire ne vous a-t-elle pas conservés? On ne saurait démentir l'influence d'une tradition puissante qui a surtout su prolonger jusqu'au milieu du siècle passé l'état heureux du métier d'antan. Car déjà sous la renaissance on prêchait que l'artiste, être surnaturel, ne doit rien avoir de commun avec l'artisan. Les avantages sociaux que l'artiste du temps désirait étaient soutenus par le monde humaniste. J'ai dit ailleurs si l'artiste du temps a eu ou non raison de prétendre être autrement traité qu'un serviteur ou artisan du noble seigneur mais aujourd'hui on fait par sentimentalité bien trop d'abus avec cette dignité d'artiste. De nos jours quiconque griffonne une image se dit artiste, croit se réserver par ce titre des libertés et droits et, trempé par la sentimentalité douce des Lavaliers, ne s'abaisserait au prix de la plus grande misère à devenir artisan. Combien de bras et d'intelligences perdus pour la société, pour l'art. Non! L'artiste est un homme comme un autre. Son art devrait être métier et cette fierté lâche procurant la dig-

Construcție : MARCEL IANCU

nité à bon marché est aussi la cause des vilanes classifications que l'„artiste“ invente: art appliqué et art pur, art industriel, métier d'art et métier ordinaire etc., etc.

Il existe un métier qui devrait aussi être de l'art. Il existe le beau et le laid conditionant l'art n'importe s'il est question d'un tapis à pendre ou à jeter par terre, d'une peinture sur toile à accrocher ou sur vase, d'une ciselure ou de l'enlèvement d'Europe. Comment veut-on préfixer la valeur et la distance entre l'art appliqué et celui nommé „pur“.

Cet état de chose indigne ne durera plus longtemps, et le secours viendra du côté d'où on l'attend le moins. On regarde encore avec frayeur ce qui demain sera unanimement applaudi. Qui n'a pas parcouru une exposition de tout jeunes sculpteurs, peintres, architectes? (On les nomme cubistes, futuristes abstraits). Tous ils s'occupent d'un métier encore utopique. Les uns scient des formes en bois, les autres forgent des lignes de fer pour les appliquer à quelque cylindre ornamental, l'un coupe des reliefs en gips pour l'architecture intérieure, un autre fait des tapis tissés en toutes couleurs. Cette jeunesse s'enthousiasme pour l'art nègre byzantin gothique parce qu'elle y voit la beauté d'un vrai métier, elle y admire, les matériaux, l'invention sans entrave et la pureté d'expression.

Cette jeunesse qui comméce à embrouiller la critique la plus docte (bonne augure) qui a'accroit de jour en jour est unanime à proclamer un désir vivant de revenir au métier : Les Tschèques, s'occupent d'architecture, les Italiens d'une nouvelle coréografie du théâtre, marionettes, les français de sculpture et reliefs, les Suisses de meubles tapisseries, d'étoffes et architecture intérieure typografieles Suédios de cinéma abstrait. L'artiste moderne ne veut plus être l'esclave d'un commerce d'art vil et dégradant. Il désire redevenir un facteur puissant de culture.

Les nouveaux moyens d'abstraction, vrai langage de l'art qu'ils emploient, signifie aussi une victoire sur le goût surannée du naturalisme antiquisant.

Nous assisterons à un combat acharné entre cette jeunesse et l'artiste vieilli éclectique pasticheur. Mais aucun livre compulsé, aucun club d'art ne pourra faire barrière à leurs justes et heureux désirs.

Paris 1918

M. Iancou**STEAUA MORȚILOR**

Ploaia prin somn pășeste în noroi
Soli goși trec cu milioanele —
Dece fășiile negre?
Suferă fața galbenă în ele.

Femeea caută azil
pentru picioarele reci
pentru suflul de câine ud.

Femea, bate la toate ferestrele
oamenii dorm noaptea pământului —
— la margini grădina cu flori vestede
în care luminile tremură,
caută băncile putrede —
paznicul însuși în vis scapătă.

Femea poartă-ți pretutindeni semnul
ca o cruce besna te copleșește,
pe sub portaluri pe sub părăgini
prin toată lumea tusea ta descrește.

Umbră din umbră deslușită
gândul zăbranic asupra-ți pregetă —
în rătăcire pierde-te, pierde-te —
cetatea e surdă și zăvorită.

1920

Ion Vinea**CAPITAL**

În pieți centrale arteră cu metropole în spirala
simt telescop creerul și precizia simplonului
audiția cartierului cu nervi coreografi
viziune în suflet jass-band în cabaret

viteza numără 19 kilometrii pe minut
lumina a țipăt chimic în laboratoarele inimii
plămân vibrant pentru etajul secolului
sângele'n trup ca sârmele'n beton

combustibil alfabet oraș cu telefonii și ascensor
dimineți botanice și avionul fluerului de fer
clădirile sunt la ora de geometrie
pașii trenului sfărâmă sincopa epocii

ecoul perde monede din buzunar în gările de Est
orchestra dansului cu traverse și eter
pathefon puls din tipografii și arhitecturi

citadini cu mușchi ca mine cu cocs
toate dimensiunile în metal și cub
licet planetelor trece lângă perfecția Occidentului.

Stephan Roll**METAMORPHOSES**

Pour Hélène Kra.

Nous avons donné
nos plus belles joies
Nous avons aimé
nos plus beaux sourirs
Que nous reste-t-il
Un peu d'eau à boire

La feu du ciel brille
La douce lumière
Le bel éventail
Lorsqu'il se déplie
se métamorphose
la plus belle rose

Le bel ascenseur
aux ailes de gaze
Une demoiselle
une libellule
un papillon noir
L'ampoule s'éteint

Une jeune fille
plaine de beauté
regarde la mer
Les vagues s'envolent
Jeunesse perdue

Treize chiffre treize
quoi ce beau bras nu
La chère âme est triste
Il faut l'endormir
La nuque s'incline

Bordeaux

Un oiseau descend
du plus haut nuage
Un geste d'adieu
au poisson d'avril
Tout est bien fini

Otes ton chapeau
prends le téléphone
Appelle au secours
Le plus grand silence
La plus belle nef

Le cristal du ciel
la mousse de l'eau
les plumes du feu
Tous les cataclysmes
Toutes les lumières

Passons, Il fait clair
la lune est un ange
les arbres poreaux
Il faut être sûr
Les chemins sont bons

Mes amis sont beaux
mes amis sont blonds
Ils font la grimace
Ils pleurent parfois
Je sais leur sourire

Louis Emié**ZAIL STURM**

Tabloul II.

Kiew. Interior de crâșmă. Sală mică, întunecoasă, de un aspect sărăcăcios și neîngrijit. Două ferestre: se poate vedea o stradă strâmtă, câțiva trecători grăbiți și multă zăpadă.

În sală câțiva lucrători și burgheji mai simpli. La o masă șade gânditor Ivan Ivanovici Gribunin, bea, fumază țigaretelungii. Alături de el, la o altă, masă șade «trecătorul» tânăr. părul roșu, figura fină, expresia dulce feminină. El urmărește cu multă băgare de seamă toate mișcărilor lui Ivan Ivanovici.

Ivan Ivanovici (După câteva minute, plictisit.) Te interesez atât?

Trecătorul: Sunt uimit că te văd.

Ivan: (Cu nerăbdare) Că mă vezi aici?

Trecătorul: Da, în localul acesta în care se întâlnesc oamenii nenorociți.

Ivan: Dar nici nu mă cunoști

Trecătorul: (Cu ironie) Cine știe... poate... puțin... mult... poate chiar prea mult...

Ivan: Nu te cunosc.

Trecătorul: Nu.

Ivan: Atunci ce vrei dela mine?

Trecătorul: Nimic... mă uitam la d-ta cu atâta atenție căci întreaga d-tale persoană, încă azi, după atâția ani, seamănă cu fotografia pe care am avut-o odinioară.

Ivan: Fotografia mea?

Trecătorul: (Cu blândețe) Da.

Ivan: Odinioară... când odinioară?

Trecătorul: Sunt aproape zece ani de atunci.
Ivan: Zece ani?
Trecătorul: Da. Erai mai tânăr pe atunci la corp și la față.
Ivan: (Cu un râs forțat) Ha, ha, da... Iată un adevăr... acum zece ani eram mai tânăr, am îmbătrânit, nu-i așa?
Trecătorul: Da, ai îmbătrânit mult.
Ivan: Mi-au albit barba și părul...
Trecătorul: Vocea d-tale nu mai are farmecul de odinioară.
Ivan: (Cu desgust) Măinile mele tremură
Trecătorul: Privirea d-tale e stinsă.
Ivan: Privirea mi-e stinsă?
Trecătorul: (Cu o voce tristă) Da.
Ivan: Băutura și fumul îmi întunecă privirea.
Trecătorul: Sau umbra timpului
Ivan: (Cu violență) Nu, nu.
Trecătorul: Suntem cu toții destinați unui sfârșit mai mult sau mai puțin hidos și grotesc.
Ivan: Un sfârșit? (cu frică) crezi că o să mor în curând?
Trecătorul: (Cu bunătațe) Nu dar, cu toții trebuie să coborâm în pământ. Alții vin în locul nostru.
Ivan: E drept,
Trecătorul: Este îngrozitor! (o pauză lungă se aude vântul urlând și vocile înăbușite ale celorlalți clienți).
Ivan: Mă cunoști?
Trecătorul: Da.
Ivan: Eu sunt Ivan Ivanovici...
Trecătorul: Gribounin.
Ivan: Da.
Trecătorul: Bogatul neguțator de ceai la Moscova.
Ivan: (Nerăbdător) Dar cine ești?
Trecătorul: Un necunoscut, un sărac.
Ivan: Un copil.
Trecătorul: (Cu putere) un idiot... un om fără curaj... fără onoare... (încet și fără putere) un creștin.
Ivan: (Îl privește îndelung) De ce aceste vorbe tinere?
Trecătorul: Amintiri...
Ivan: Amintiri?
Trecătorul: Da.
Ivan: (Violent) Dar vorbește odată — vreau să știu cine ești, ce vrei de la mine, de unde mă cunoști, vorbește...
Trecătorul: (Cu blândețe) cine sunt? (face un gest vag cu mâna dreaptă) Ce vreau? (o pauză) Nimic... nimic... nimic...
Ivan: Atunci?
Trecătorul: De unde te cunosc?
Ivan: Da.
Trecătorul: De ce să vorbim de trecut?
Ivan: (Cu o voce rugătoare) Vorbește!
Trecătorul: (O pauză) Ți-aduci aminte de Olga, cu părul negru și ochii albaștrii.
Ivan: Nu.
Trecătorul: Ți-aduci aminte de o voce slabă și dulce.
Ivan: Nu.
Trecătorul: Olga era sora mea.
Ivan: (Cu o voce aspră) Cine e această Olga?
Trecătorul: Mica mea soră. Copila iubitoare și credincioasă pe care a-i smuls-o unei familii spre a o arunca în prostituție.
Ivan: (Se uită împrejur cu frică) Nu vorbi așa de tare, ne pot auzi.
Trecătorul: Nu, nu. Ei beau ca să uite.
Ivan: Și ce vrei acum?
Trecătorul: Nimic.
Ivan: Bani?
Trecătorul: (Cu un glas înecat) Nu! Nu. A murit.
Ivan: A murit?
Trecătorul: În brațele altei prostituate.

Ivan: (Vorbindu-și) Olga?... Olga?...
Trecătorul: Privește (îi întinde o mică fotografie) Uită-te...
Ivan: Oh...! Olga Andreevna...
Trecătorul: Da.
Ivan: A murit?
Trecătorul: Da, de o boală crudă, de sifilis...
Ivan: Oribilă boală.
Trecătorul: (Cu ură) A d-tale...
Ivan: Eu... eu?... (Se uită la el cu spaimă)
Trecătorul: D-ta ai infectat-o.
Ivan: Nu, nu.
Trecătorul: Din prima seară' când ți s'a dat în toată inocența ei.
Ivan: Destul, nu-mi mai vorbi, pleacă.
Trecătorul: Ți-e frică?
Ivan: (Încet) Nu.
Trecătorul: Nu te omor, nu sunt idiot, sunt creștin. Te-am iertat.
Ivan: Mă ierți?
Trecătorul: Am iertat.
Ivan: (Mișcat, vesel) Multumesc, lasă-mă să te sărut
Trecătorul: Nu. Ascultă-mă încă două clipe.
Ivan: (Mulțumit) Cu plăcere.
Trecătorul: A plecat într'o zi de la noi. Locu-iam împreună. Părinții noștri sunt niște bieți țărani din Gubernia Tula. Eu îi eram tată și mamă... o iubeam și mă iubea. Într'o zi a plecat fără să-mi fi lăsat o vorbă, fără să se gândească la mine. S'a dus să te întâlnească și să-i adauge o plăcere în plus. Era o biată copila, și D-ta!.. Plăcerea d-tale egoistă n'a luat în seamă dragostea ei. Ai uitat-o lesne pentru a o înlocui cu alta, (își acoperă fața cu mâinile) Într'o zi s'a reîntors tremurătoare și bolnavă, bolnavă.
Ivan: I-am dat bani.
Trecătorul: Mulți bani, pentru niște țărani săraci.
Ivan: Destul, (Cu o voce rugătoare) Destul.
Trecătorul: Te-am iertat (Cu forță) Te cunoșteam. Am găsit la ea fotografia d-tale, te iubea încă — îi plăcea vocea d-tale, gesturile d-tale mângâtoare, cuvintele d-tale inspirate... inspirate de minciuna imensă... (pauză).
Ivan: Iartă-mă!
Trecătorul: E prea târziu...
Ivan: (Cu o voce surdă) Iartă-mă!..
Trecătorul: Am iertat odată — nu mai am putere să mai iert încă odată.
Trecătorul: Străine!
Ivan: La revedere.

(Intră o femeie)

Ivan: Nu pleca. Eu... eu...
Trecătorul: A venit ea.
Ivan: Cine? (Vede pe Sonia Vasilievna) Cine?
Trecătorul: La revedere. (Se îndepărtează și iese)
Ivan: Bună ziua, mica mea Sonia. (O privește) Nu te-am văzut când ai intrat... Ți-e frig?
Sonia: Da. (Sonia are figura slăbită și trăsăturile obosite. E îmbrăcată simplu. Își scutură haina care e înălbăcită de zăpadă) Da mi-e foarte frig. (către crășmar) Un ceaiu fierbinte pentru doamna... Repede!
Ivan:
Sonia: Ivan Ivanovici la ce te gândești?
Ivan: La nimic (Surâde)
Sonia: Vorbeai cu cineva, când am intrat.
Ivan: Da.
Sonia: Cu cine?
Ivan: Cu un necunoscut. Mă enervase cu privirea lui bizară și tristă.
Sonia: A plecat.

Ivan : Mi se pare, (Privește în jurul lui.) Mulțumesc lui Dumnezeu. Imi vorbise mereu.

Sonia : Despre ce ?

Ivan : De vremea urâtă, de frig, de săraci... Trebuie să fie tare sărac.

Sonia : Da, sărac și bolnav.

Ivan : (Mirat) Bolnav ? Așa dar l'ai văzut ? L'ai văzut bine ?

Sonia : De sigur, fața îi era palidă, buzele vroiau să strige și în ochii lui tremurau lacrimi.

Ivan : Era atât de palid ?

Sonia : Da.

Ivan : Vroia să strige, să plângă ?

Sonia : Da, plângea.

Ivan : (Mișcat) Săracul ! (Cu un efort vizibil) E viața, așa ! Nu poți râde întotdeauna.

Sonia : Îi era foame poate.

Ivan : Nu.

Sonia : I-ai dat ceva bani ?

Ivan : Nu.

Sonia : Și de ce ? De ce nu i-ai dat ? Tu ești bogat el e sărac.

Ivan : Sunt mulți săraci pe pământ.

Sonia : (După o pauză, se uită lung la Ivan. Cu o voce insinuantă.) Îl cunoști ?

Ivan : Nu... da.. da... prea puțin ..

Sonia : Deci, ști de ce plângea.

Ivan : Nu, nu. (Cu violență) Nu ! Să vorbim de altceva. Să vorbim de noi, de dragostea noastră... de...

Sonia : Mi-e milă de nenorociți. (Pauză.)

Ivan : Nu fii tristă Sonia Vasilievna.

Sonia : Viața e groaznică.

Ivan : Nu când iubești.

Sonia : Chiar când iubești.

Ivan : Nu, când ai ochi ca ai tăi... mari, turburi de dragoste.

Sonia : Dragoste ? Un cuvânt... o zi, un ceas, o clipă Măine vei iubi pe alta...

Ivan : Nu, nu te iubesc decât pe tine.

Sonia : (Cu ironie) De ce-ți place minciuna ?

Ivan : Sonia ! Cuvintele tale sunt grele și triste ca picăturile de ploaie.

Sonia : Iubesc adevărul.

Ivan : Te iubesc, nu te-am iubit decât pe tine.

Sonia : Mînți ! Mînți ! (Își aprinde o țigaretă.)

Ivan : (Incet) Nu. (După o clipă) Pentru prima oară îmi vorbești așa.

Sonia : Da.

Ivan : De ce ? Îți dau totul : sufletul și averea mea.

Sonia : Nu mă iubești.

Ivan : Sonia nu-mi vorbi așa.

Sonia : Nu mă iubești.

Ivan : Pentru cine am venit în crășma asta murdară ?

Sonia : (Ironică) pentru mine.

Ivan : Pentru tine. Să aștept pe aceea pe care o iubesc.

Sonia : Nu mă iubești, mă vrei...

Ivan : Ești mai fericită cu bărbatul tău ? (Un timp.)

Sonia : Să nu mai vorbim de el.

Ivan : De ce ? Te-a luat de soție fiindcă pretindea că te iubește.

Sonia : Se poate.

Ivan : De ce te-a făcut să suferi ?

Sonia : Băutura a făcut din bărbatul meu o brută... o brută fără conștiință, fără respect, fără simțiri, fără milă... M'a iubit, poate, Mă indoesc astăzi.

Ivan : Nu te a iubit niciodată.

Sonia : (Cu violență) Nu poți să știi.

Ivan : Nu. (Cu bunătate) Imi închipui.

Sonia : M'a iubit.

Ivan : Te-a înșelat.

Sonia : Da.

Ivan : Te chinuște.

Sonia : Da, când e beat.

Ivan : Adesea,

Sonia : Da.

Ivan : Și poți răbda ?

Sonia : (Doborîtă, zdrobită) Răbd.

Ivan : Care este scopul tău în viața asta desgustătoare ?

Sonia : Ea.

Ivan : Care ea ?

Sonia : Vera.

Ivan : Ah !.. da, ai o fetița... aveți un copil... Pentru ea mori astfel.

Sonia : Da.

Ivan : Părăsește-l, Sonia, mica mea Sonia. I ați copilul cu tine, vei fi fericită.

Sonia : Nu.

Ivan : Veți avea casa ta.

Sonia : (Violentă și răutăcioasă) Nu, nu, nu.

Ivan : Sonia, ne aud.

Sonia : Vrei să-l părăsesc, să primesc banii tăi, casa ta... darurile tale.

Ivan : Da (Cu blândețe) Te iubesc mică Sonia.

Sonia : Nu vreau să-l părăsesc, ca să trăesc în casa... în casa, pe care mi-o dai. Nu vreau să cad în rîndul femeilor întreținute, care se vînd, femei de care te apropii numai ca să-ți satisfaci poftete.

Ivan : Și amorul liber ?

Sonia : Da, amorul liber într'altă societate, în care morala burgheză nu va mai apăsa, cu minciuna ei oamenii...

Ivan : Sonia ! (O privește) Ești nervoasă. Te chinui. (Vrea să-i sărute mâinile.)

Sonia : Lasă-mă !

Ivan : Vreau să sărut aceste mâini...

Sonia : Sau alte mâini. (Râde.)

Ivan : Măinile tale.

Sonia : Nu-l voi părăsi. Voi fi nevasta lui și metresa ta. Trebuie să trăești în minciună, voiu trăi.

Ivan : Părăsește-l iubita mea.

Sonia : Nu. Măine vei căuta alta. Vei spune aceleași cuvinte, vei da aceeași dragoste.

Ivan : Nu.

Sonia : Știu, cine ești, ce viață ai dus, cât prețuește sufletul și... cuvântul tău.

Ivan : (Intr'un strigăt) Sonia, (Pauză.) Sunt bătrîn, slab... (Cu vocea tremurîndă) Voi muri în curînd (Geme.)

Sonia : Mînți ! Vrei să mă cucerești... mă vrei numai pentru tine. (Tăcere.)

Ivan : Îți dau tot, tot ce am.

Sonia : Nu vreau nimic.

Ivan : (Se uită la ea îngrozit.) Nimic ?

Sonia : Nimic.

Ivan : (Cu vocea stinsă) Ca și el...

Sonia : (Neînțelegînd.) Ca cine ?

Ivan : Ca el.

Sonia : (Privindu-l cu nedumerire) El ?

Ivan : Ca el... (Plânge. O tăcere. Nimeni nu mai vorbește în crășmă. Ninge mereu.)

Cortina

Scarlat Callimachi